

Załącznik do Uchwały nr 72/Z/2023
Zarządu Banku Spółdzielczego w Wysokiej
z dnia 17.08.2023r.

Opis systemu kontroli wewnętrznej w Banku Spółdzielczym w Wysokiej

Wysoka, Sierpień 2023r.

§1

Bank Spółdzielczy w Wysokiej, zgodnie z Rekomendacją 1.11 Rekomendacji H Komisji Nadzoru Finansowego dotyczącej systemu kontroli wewnętrznej w bankach ogłasza w sposób ogólnie dostępny i syntetyczny – opis systemu kontroli wewnętrznej uwzględniający:

- 1) cele systemu kontroli wewnętrznej;
- 2) rolę Zarządu Banku, Rady Nadzorczej i Komitetu Audytu;
- 3) przyjęty schemat organizacji trzech linii obrony w ramach struktury organizacyjnej Banku;
- 4) funkcję kontroli;
- 5) umiejscowienie, zakres zadań, niezależność Stanowiska ds. zgodności i kontroli wewnętrznej;
- 6) zasady corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej dokonywanej przez Radę Nadzorczą Banku.

§2

Cele i organizacja systemu kontroli wewnętrznej

W Banku Spółdzielczym w Wysokiej funkcjonuje system kontroli wewnętrznej, którego celem, zgodnie z art. 9c ust. 1 Prawa bankowego, jest zapewnienie:

- 1) skuteczności i efektywności działania Banku,
- 2) wiarygodności sprawozdawczości finansowej,
- 3) przestrzeganie zasad zarządzania ryzykiem,
- 4) zgodność działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

§3

System kontroli wewnętrznej funkcjonujący w Banku oparty jest o rozwiązania wynikające z:

- 1) Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r., Prawo bankowe.
- 2) Ustawy z dnia 7 grudnia 2000r., o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających.
- 3) Rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 8 czerwca 2021 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz polityki wynagrodzeń w bankach
- 4) Rekomendacji H Komisji Nadzoru Finansowego dotyczącej systemu kontroli wewnętrznej w bankach.
- 5) Innych powszechnie obowiązujących przepisów prawa oraz dobrych praktyk w zakresie funkcji audytu oraz systemu kontroli wewnętrznej.

§4

Funkcja kontroli

1. Na funkcję kontroli składają się:
 - 1) mechanizmy kontrolne,
 - 2) niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych,
 - 3) raportowanie w ramach funkcji kontroli.
2. Bank przypisuje kluczowe mechanizmy kontrolne istotnym procesom.
3. Bank zapewnia dokumentację funkcji kontroli w szczególności poprzez:
 - 1) rejestrowanie każdej operacji, transakcji, produktu i usługi oraz opis systemu, procesu, struktury organizacyjnej,
 - 2) opis, w formie matrycy funkcji kontroli, powiązania celów, o których mowa w § 2, z procesami w działalności Banku, które przez Bank zostały uznane za istotne, oraz kluczowymi

mechanizmami kontrolnymi i niezależnym monitorowaniem przestrzegania tych mechanizmów kontrolnych.

§5

Struktura systemu kontroli wewnętrznej

1. Funkcjonujący w Banku system kontroli wewnętrznej zorganizowany jest na trzech niezależnych poziomach:
 - 1) Poziom I – funkcja zarządzania ryzykiem w działalności operacyjnej Banku,
 - 2) Poziom II – funkcja zarządzania ryzykiem realizowana przez pracowników na specjalnie do tego powołanych niezależnych stanowiskach lub komórkach organizacyjnych, niezależnie od zarządzania ryzykiem na Poziomie I oraz Stanowisko ds. zgodności i kontroli wewnętrznej,
 - 3) Poziom III – funkcja Audytu Wewnętrznego realizowana przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia.
2. Bank jest uczestnikiem Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

§6

Kontrola realizowana na Poziomie I

1. Celem kontroli realizowanej na Poziomie I jest zapewnienie zgodności wykonywanych czynności z procedurami wewnętrznymi, a także bieżące reagowanie na stwierdzone nieprawidłowości oraz monitorowanie mechanizmów kontrolnych. Kontrola ta obejmuje stanowiska, grupy ludzi lub jednostki organizacyjne odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji.
2. Kontrola sprawowana jest w zakresie jakości i poprawności wykonywanych czynności przez każdego pracownika oraz dodatkowo przez osoby z nimi współpracujące i jego bezpośredniego przełożonego oraz wszystkie osoby, którym czynności kontrolne wyznaczono w zakresach obowiązków.

§7

Kontrola realizowana na Poziomie II

1. Kontrola realizowana na Poziomie II to czynności kontrolne realizowane przez specjalnie dedykowane do tego stanowiska lub komórki organizacyjne Banku, niezależne od zarządzania ryzykiem, kontroli wykonywanych na Poziomie I oraz z zachowaniem zasady braku konfliktu interesów w realizacji czynności kontrolnych.
2. Kontrola, o której mowa w ust. 1 ma charakter ciągły i kompleksowy. Obejmuje ocenę skuteczności mechanizmów kontroli na Poziomie I oraz ocenę prawidłowości realizacji funkcji zarządzania ryzykiem w działalności Banku.
3. W strukturze Banku działają adekwatne mechanizmy zapewniające niezależność Stanowiska ds. zgodności i kontroli wewnętrznej.

§8

Kontrola realizowana na Poziomie III

1. Kontrola realizowana na Poziomie III to funkcja Audytu Wewnętrznego realizowana przez Pion Audytu Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia, która ma za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej Uczestników i Spółdzielni.
2. Audyt Wewnętrzny polega na okresowym badaniu, ocenie i doskonaleniu istniejących wdrożonych mechanizmów kontroli wewnętrznej oraz ich praktycznego stosowania. Audyt wewnętrzny ocenia zarówno zaprojektowanie jak i efektywność kontroli realizowanych na Poziomie I i II, a także ocenia skuteczność i adekwatność systemu zarządzania ryzykiem.
3. W strukturach Spółdzielni działają adekwatne mechanizmy zapewniające niezależność funkcji audytu wewnętrznego.

4. Zasady organizacji i realizacji audytu wewnętrznego są uregulowane w Umowie Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

Odpowiedzialność organów zarządzających i nadzorujących zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie skutecznego i adekwatnego systemu kontroli wewnętrznej

§9

Zarząd Banku

1. Do obowiązków Zarządu Banku należy zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnianie we wszystkich jednostkach organizacyjnych, komórkach organizacyjnych i stanowiskach organizacyjnych Banku funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej, który obejmuje funkcję kontroli, Stanowisko ds. zgodności i kontroli wewnętrznej oraz zapewnia niezależność tej komórce.
2. Zarząd Banku podejmuje działania mające na celu zapewnienie ciągłości działania systemu kontroli wewnętrznej, w tym właściwej współpracy wszystkich pracowników w ramach funkcji kontroli i współpracy ze Stanowiskiem ds. zgodności i kontroli wewnętrznej oraz Spółdzielnią Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS w ramach realizacji funkcji audytu wewnętrznego, a także zapewnienie dostępu pracownikom realizującym te funkcje do niezbędnych dokumentów źródłowych, w tym zawierających informacje prawnie chronione, w związku z wykonywaniem przez nich obowiązków służbowych.
3. Ustanawia kryteria oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej. W przypadku wykrycia nieprawidłowości przez system kontroli wewnętrznej Zarząd Banku podejmuje odpowiednie działania w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, w tym stosuje określone środki naprawcze i dyscyplinujące.
4. W ramach zapewniania przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych Zarząd Banku:
 - 1) odpowiada za efektywne zarządzanie w Banku ryzykiem braku zgodności, rozumianym jako ryzyko skutków nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych,
 - 2) odpowiada za opracowanie Polityki Zgodności, zapewnienie jej przestrzegania i składanie Radzie Nadzorczej Banku i Komitetowi Audytu raportów w sprawie zarządzania ryzykiem braku zgodności,
 - 3) w przypadku wykrycia nieprawidłowości w stosowaniu Polityki Zgodności, Zarząd Banku podejmuje odpowiednie działania w celu usunięcia tych nieprawidłowości, w tym stosuje określone środki naprawcze lub dyscyplinujące.
5. Zarząd Banku, nie rzadziej niż raz w roku, informuje Radę Nadzorczą o sposobie wypełnienia zadań, o których mowa w ust. 1-4.

§10

Rada Nadzorcza

1. Sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu kontroli wewnętrznej i zapewnieniem funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej.
2. Monitoruje skuteczność systemu kontroli wewnętrznej w oparciu o informacje uzyskane od Stanowiska ds. zgodności i kontroli wewnętrznej, Zarządu Banku, Komitetu Audytu oraz Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS w ramach realizacji funkcji audytu wewnętrznego.
3. Zatwierdza kryteria oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej ustanowione przez Zarząd.
4. Dokonuje corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej pierwszego i drugiego poziomu, w tym corocznej oceny adekwatności i skuteczności funkcji kontroli oraz

Komórki ds. zgodności. Ocena skuteczności i adekwatności realizacji funkcji Audytu Wewnętrznego jest realizowana wyłącznie przez Radę Nadzorczą Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

5. Przeprowadza oceny, o których mowa w ust. 3, na podstawie:
 - 1) opinii Komitetu Audytu,
 - 2) informacji otrzymanych od Zarządu Banku,
 - 3) okresowych raportów Stanowiska ds. zgodności i kontroli wewnętrznej,
 - 4) istotnych, z punktu widzenia adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej informacji uzyskanych od Spółdzielni,
 - 5) ustaleń dokonanych przez Biegłego Rewidenta,
 - 6) ustaleń wynikających z czynności nadzorczych wykonywanych przez uprawnione do tego instytucje,
 - 7) istotnych z punktu widzenia adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, ocen i opinii dokonywanych przez podmioty zewnętrzne, jeżeli były wydawane.
6. W ramach zapewniania przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych Rada Nadzorcza Banku:
 - 1) nadzoruje wykonywanie przez Zarząd Banku obowiązków dotyczących zapewnienia zgodności zarówno w ramach funkcji kontroli, jak i zarządzania ryzykiem braku zgodności,
 - 2) zatwierdza Politykę Zgodności Banku,
 - 3) co najmniej raz w roku ocenia efektywność zarządzania ryzykiem braku zgodności przez Bank, w oparciu o okresowe (w tym roczne) raporty Stanowiska ds. zgodności i kontroli wewnętrznej oraz informacje od Zarządu Banku.

§11

Komitet Audytu

1. Komitet Audytu opiniuje system kontroli wewnętrznej na potrzeby dokonywania przez Radę Nadzorczą corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, na podstawie:
 - 1) informacji na temat nieprawidłowości krytycznych i znaczących zidentyfikowanych w ramach niezależnego monitorowania oraz informacji na temat statusu realizacji środków naprawczych i dyscyplinujących w tym zakresie,
 - 2) kwartalnych raportów dotyczących identyfikacji, oceny, kontroli i monitorowania wielkości i profilu ryzyka braku zgodności,
 - 3) Komitet Audytu monitoruje skuteczność systemu kontroli wewnętrznej i systemu zarządzania ryzykiem w Banku.

§12

Zarząd i Rada Nadzorcza Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS

1. Zarząd Spółdzielni odpowiada za zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej Spółdzielni, który obejmuje funkcję audytu wewnętrznego oraz zapewnienie niezależności realizacji tej funkcji.
2. Rada Nadzorcza Spółdzielni dokonuje oceny adekwatności i skuteczności działania w Systemie ochrony funkcji audytu wewnętrznego.

§13

Umiejscowienie i zakres zadań Stanowiska ds. zgodności i kontroli wewnętrznej

1. Stanowisko ds. zgodności i kontroli wewnętrznej podlega bezpośrednio Prezesowi Zarządu Banku.
2. Cel, zakres i szczegółowe zasady działania oraz strukturę organizacyjną Stanowiska ds. zgodności i kontroli wewnętrznej w Banku określa „Regulamin funkcjonowania komórki ds. zgodności” zatwierdzony przez Zarząd Banku i Radę Nadzorczą Banku.

3. Działalność Stanowiska ds. zgodności i kontroli wewnętrznej obejmuje zadania Poziomu II (drugiej linii obrony), polegające na:
 - 1) zapewnieniu zgodności w ramach funkcji kontroli,
 - 2) zarządzaniu ryzykiem braku zgodności na Poziomie II (drugiej linii obrony), tzn. z wyłączeniem zadań komórek i jednostek organizacyjnych Poziomu I (pierwszej linii obrony).
4. Zapewnienie zgodności przez Stanowisko ds. zgodności i kontroli wewnętrznej w ramach funkcji kontroli obejmuje:
 - 1) stosowanie mechanizmów kontrolnych w ramach działania Stanowiska ds. zgodności i kontroli wewnętrznej,
 - 2) monitorowanie skuteczności mechanizmów kontrolnych w zakresie ryzyka braku zgodności poprzez ich weryfikację bieżącą lub testowanie, na podstawie matrycy funkcji kontroli w celu „zapewnienie zgodności działania banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi” oraz planów testowania stosowania mechanizmów kontroli wewnętrznej (kontroli wewnętrznej).
5. Wykonywanie zadań w procesie zarządzania ryzykiem braku zgodności obejmuje realizację działań w zakresie:
 - 1) identyfikacji ryzyka braku zgodności,
 - 2) oceny – pomiaru lub szacowania, analizy tego ryzyka,
 - 3) kontroli – projektowania, wprowadzania, wiążącego opiniowania, stosowania mechanizmów kontroli (ograniczania) ryzyka braku zgodności,
 - 4) monitorowania – ustalania zmian wielkości i profilu ryzyka po zastosowaniu mechanizmów kontroli,
 - 5) raportowania na temat ryzyka – cyklicznego informowania Zarządu, Komitetu Audytu i Rady Nadzorczej Banku w zakresie ryzyka braku zgodności.

§14

Niezależność Stanowiska ds. zgodności i kontroli wewnętrznej

1. Zarząd i Rada Nadzorcza Banku zatwierdzają Regulamin funkcjonowania Komórki ds. zgodności.
2. Stanowisko ds. zgodności i kontroli wewnętrznej ma zapewniony bezpośredni kontakt z Członkami Zarządu, Komitetu Audytu i Rady Nadzorczej Banku, tzn. ma prawo zgłaszania zagadnień dotyczących zgodności Zarządowi, Komitetowi Audytu oraz Radzie Nadzorczej, a także Członkom Rady Nadzorczej, Komitetu Audytu lub Zarządu.
3. Powoływanie i odwoływanie Stanowiska ds. zgodności i kontroli wewnętrznej odbywa się za zgodą Rady Nadzorczej.
4. Odwołanie Stanowiska ds. zgodności i kontroli wewnętrznej odbywa się po uprzednim wysłuchaniu przez Radę Nadzorczą Banku.
5. W Banku funkcjonują zasady wynagradzania pracowników zatrudnionych w Komórce ds. zgodności, zapewniające niezależność i obiektywizm wypełniania przez nich zadań oraz umożliwiające zatrudnianie osób o odpowiednich kwalifikacjach, doświadczeniach i umiejętnościach – Regulamin funkcjonowania komórki do spraw zgodności, Regulamin wynagradzania pracowników Banku oraz Polityka wynagradzania pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka.
6. Wysokość wynagrodzenia (w tym premii) Stanowiska ds. zgodności i kontroli wewnętrznej nie powinna być uzależniona od wyników finansowych Banku.
7. W Banku istnieją mechanizmy chroniące Stanowisko ds. zgodności i kontroli wewnętrznej przed nieuzasadnionym wypowiedzeniem stosunku pracy.
8. W przypadku zmiany Stanowiska ds. zgodności i kontroli wewnętrznej, Bank niezwłocznie informuje o tym fakcie Komisję Nadzoru Finansowego, wraz ze wskazaniem przyczyny zmiany.

§15

Postanowienia końcowe

1. Zarząd Spółdzielni dokonuje corocznej ogólnej oceny systemu kontroli wewnętrznej w Systemie Ochrony.
2. Zarząd Spółdzielni informuje Uczestników o ocenie, o której mowa w ust. 1.
3. Zarząd Spółdzielni informuje Uczestników o rozpoznanych istotnych okolicznościach, które wpływają na adekwatność lub skuteczność systemu kontroli wewnętrznej Banku lub jego podmiotów zależnych.
4. Zarząd Spółdzielni opracowuje, a Rada Nadzorcza uchwała szczegółowe wytyczne określające zasady funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej, wiążące dla Uczestników oraz Spółdzielni.